

10

Ammattisanasto

Tekstiilien lajittelu etusijajärjestyksen ja laatuvaatimusten mukaan

Tekstiilien uudelleenkäyttö

Tavoitteet

Oppia perusasioita, jotka antavat valmiuksia tekstiililajittelussa toimimiseen.

- ammattisanasto
- jakeet, etusijajärjestys ja laatuvaatimukset

Tehtävät

- Teoriatausta-osiossa on pohdintatehtäviä
  - kirjaa lyhyesti ylös ajatuksia jokaisesta tehtävästä erilliselle paperille tai vihkoon

Ammattisanasto

Ammattisanasto

Avoin kierto tarkoittaa kierrätystä, jossa alkuperäisestä tuotteesta valmistetaan joku uusi erilainen tuote. Tällä uudella tuotteella on yleensä alkuperäistä tuotetta pidempi käyttöikä. Materiaali ei siis kierrä jatkuvasti, vaan uusi käyttökohde on nk. loppukäyttö.

Biohajoava Materiaali, joka hajoaa biologisen prosessin (anaerobisesti tai aerobisesti) kautta hiilidioksidiksi ja vedeksi.

Biokemialliset ja biologiset kierrätysteknologiat

Biopohjainen materiaali pohjautuu biomassaan (esim. selluloosa, sokeriruoko, maissi) eli orgaaniseen raaka-aineeseen. Biopohjainen ei kuitenkaan ole sama kuin biohajoava tai kompostoitava.

Downcycling eli alaspäin kierrättäminen tarkoittaa kierrätystä siten, että uuden tuotteen arvo on heikompi kuin alkuperäisellä materiaalilla. Downcycling on vastakohta upcyclingille. Arvon nostamisen sijaan tapahtuu arvon aleneminen. Esimerkiksi tekstiili käytetään paloiteltuna moottorin puhdistuksessa.

Ekodesign / Ekomuotoilu on muotoilua, jossa ympäristönäkökohtien huomiointi yhdistetään osaksi tuotekehitystyötä. Se voi koskettaa niin tuote- kuin palvelusuunnittelua. Toiminnassa ympäristötietoutta hyödyntäen luodaan innovatiivisia keksintöjä tai tapoja tehdä asioita ympäristöä vähemmän kuluttavalla tavalla.

Erilliskeräys on tietyn jätejakeen keräystä erillään ja omanaan muista jätelajeista.

Esilajittelu. Materiaalista erotellaan keräykseen kuulumattomat tekstiilit ja otetaan talteen hyödynnettävät tekstiilit.

Hyötyerottelu tekstiilien lajittelussa tarkoittaa prosessia, jossa tekstiiliin liitettyjä osia erotellaan niiden uudelleenkäyttömahdollisuuksien perusteella. Esimerkiksi lisätarvikkeiden erottelu tuotteesta.

Ammattisanasto

Avoin kierto
Biohajoava
Biokemialliset ja biologiset
kierrätysteknologiat
Biopohjainen materiaali
Downcycling
Ekodesign
Erilliskeräys
Esilajittelu
Hyötyerottelu
Hyötyjäte
Jae
Jatkolajittelu
Jätehierarkia eli etusijajärjestys
Kemiallinen kierrätys
Kierrätys eli recycling
Kierrätyskuitu
Kierrätysmateriaali
Leikkuujäte
Loppusijoitus
Materiaalilajittelu
Mekaaninen kuitujen kierrätys

Neitseellinen materiaali
Poistotekstiili
Raakalajittelu
Recycling
Sekajäte
Sivuvirta
Suljettu kierto
Tekstiilijäte
Terminen kierrätys
Trashion
Tuotteen eliniän pidentäminen
Upcycling
Uudelleenkäyttö
Uudelleenvalmistus
Uusiokäyttö
Uusiomateriaali
Uusioraaka-aine
Varaston ylijäämä
Viherpesu
Ylijäämä/Leftover
Zero waste / Nollahukka

Pohdinta.

Mitä sanaston sanoja tunnet jo entuudestaan?

Mitkä sanat / termit ovat sinulle uusia?

Mitä sanoja / termejä / käsitteitä tekstiililajittelijan tulee mielestäsi osata, jotta työskentely on sujuvaa?

Pidä tietokilpailu.

Ammattisanasto

Hyötyjäte Jätelaji, joka koostuu hyödyntämistä varten talteen otetusta jätteestä.

Jae – tuotannon ylijäämä, esim. energiajäte. Voi tarkoittaa myös materiaali-jätettä, esim. uudelleenkäytettävien jätettä tai vaikkapa materiaalikierrätykseen sopivaa 95% CO –jätettä.

Jatkolajittelu. Jatkolajittelussa lajitellaan uudelleenkäyttöön tai materiaalina kierrätettäviä jatkojalostukseen meneviä tekstiilejä. Esimerkiksi rakenteellisesti materiaalikierrätykseen sopimattomat tekstiilit erotellaan pois.

Jätehierarkia eli etusijajärjestys tarkoittaa jätehuollon toiminnan tärkeysjärjestystä.

Kemiallinen kierrätys Tekstiilikuidut hajotetaan kemiallisten reaktioiden avulla takaisin peruskomponenteiksi, kuten molekyyleiksi. Nämä molekyylit voidaan sitten puhdistaa ja yhdistää uudelleen kuiduksi, joka on laadultaan lähellä alkuperäistä.

Kierrätys eli recycling tarkoittaa käytettyjen materiaalien uudelleenkäyttöä uusioraaka-aineena. **Kierrätys** tarkoittaa prosessia, jossa jätteestä valmistetaan uusia tuotteita, materiaaleja tai aineita joko alkuperäiseen tai muuhun tarkoitukseen. Kierrätykseen **ei lasketa** second hand-palveluja eikä jätteen tai materiaalin hyödyntämistä energiana, jätteen valmistamista polttoaineeksi tai maantäyttöön käytettäväksi aineeksi.

Kierrätyskuitu Jo käytössä olleesta materiaalista kierrätysmenetelmiä hyödyntäen tuotettu uusiokuitu. Esimerkiksi muovit ja tekstiilit voidaan palauttaa kuiduksi ja näistä valmistaa uusia kierrätysmateriaaleja.

Kierrätysmateriaali on alkuperäisestä käytöstään poistettu materiaali, joka muokataan samaan tai uuteen käyttötarkoitukseen sopivaksi materiaaliksi.

Leikkuujäte syntyy kankaiden leikkauksesta.

Loppusijoitus Hyötykäyttöön kelpaamattoman jätteen ja epäorgaanisen jätteen rajattu ja hallittu sijoitusalue eli kaatopaikka.

Materiaalilajittelu. Tässä vaiheessa tekstiilit lajitellaan kuiduittain erilaisiin materiaali-jakeisiin, joita voidaan hyödyntää erilaisin kierrätysmenetelmin.

Ammattisanasto

Mekaanisessa kuitujen **kierrätyksessä** tekstiilien kangas- ja lankarakenteet puretaan / revitään takaisin kuiduiksi, joista voidaan valmistaa uusia tuotteita. Käsittely vaurioittaa kuidun rakennetta ja heikentää sen laatua jokaisella kierrätyskerralla. Soveltuu erityisesti tekstiilituotannosta syntyvälle leikkuujätteelle, joka on yleensä hyvin tasalaatuista.

Neitseellinen materiaali / virgin material on ennen käyttämätöntä materiaalia, ensiomateriaali.

Poistotekstiili on omistajalleen tarpeetonta tekstiiliä, joka sisältää sekä käyttökelpoiset, uudelleenkäytettävät tekstiilit että käytöstä poistetut tekstiilit. Uusi jätelainsäädäntö velvoittaa tekstiilijätteen erilliskeräykseen. Tavoitteena on pidettyä arvokkaat materiaalit kierrossa mahdollisimman pitkään kiertotalouden periaatteiden mukaisesti.

Poistotekstiili on kuivaa, puhdasta, kulunutta, sellaisenaan käyttökeltotonta vaatetta ja kodintekstiiliä. Poistotekstiili lajitellaan lajittelukeskuksissa ensisijajärjestyksen mukaan uudelleenkäyttöön tai materiaalina kierrätykseen.

Raakalajittelu.

Seka-/loppujäte on kierrätyskelvotonta loppujätettä. Kotitalouksien sekajäte päätyy alueen polttolaitokseen tuottamaan energiaa ja lämpöä.

Sivuvirta on materiaalia tai substanssia, joka syntyy jonkin toisen objektin prosessoinnissa tai tuotannossa.

Suljettu kierto on järjestelmä, jossa tuotantoprosessissa käytettävät ja syntyvät materiaalit pyritään ottamaan talteen ja palauttamaan takaisin prosessiin siten, että päästöjä tai jätteitä syntyy mahdollisimman vähän.

Tekstiilijäte on käytöstä poistettua tekstiiliä, joka ei sellaisenaan kelpaa enää uudelleenkäyttöön eikä materiaalikierrätykseen, eli se on rikkinäistä tai likaista ja käyttökeltotonta. Kaikki lajittelematon poistotekstiili on jätettä. Tällainen tekstiili kuuluu tällä hetkellä seka-/loppujätteeseen, josta se ohjautuu pääasiassa energiana hyödynnettäväksi.

Ammattisanasto

Terminen kierrätys on synteettisten kuitujen kierrätystä sulakehräyksen avulla takaisin kuiduiksi. Termomekaaniset ja termokemialliset menetelmät.

Trashion on sitä, että uusiokäyttää mitä tahansa (käytöstä poistettua) materiaalia sillä tavalla, että lopputulos näyttää huippumuodilta.

Tuotteen eliniän pidentäminen - Tuotteen ominaisuudet, jotka pidentävät aikaa jona tuote pystyy palvelemaan sen suunniteltua käyttötarkoitusta.

Upcycling /uusiotuotanto tarkoittaa hyödyttömän materiaalin muuntamista uuteen muotoon, jolla on entistä parempi laatu tai suurempi arvo. Tekstiilistä tehdään uusia tuotteita esimerkiksi yhdistelemällä ja muokkaamalla, eli tekstiilit saavat uuden elämän uusina tuotteina.

Uudelleenkäyttö on jo käytetyn, hyväkuntoisen ja puhtaan tuotteen tai sen osan käyttämistä uudelleen sellaisenaan samaan tarkoitukseen, johon se on alun perin suunniteltu second hand -palveluissa, kuten kirpputoreilla, kierrätysmyymälöissä ja/tai verkkokaupoissa. Käytetyistä vaatteista voidaan koota tyylinippuja (**Style Bundle**). Uudelleenkäyttö voi toisaalta tarkoittaa myös tekstiilin käyttämistä toisin tai muokattuna kuin alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut.

Uudelleenvalmistus on käytetyn tuotteen tai sen osan käyttämistä uudelleen sellaisenaan uuden tuotteen valmistuksessa.

Uusiokäyttö tarkoittaa käytöstä poistetun esineen tai muun hyötyjätteen käyttämistä uudelleen eli kierrättämistä. Useimmiten tämä tapahtuu raaka-ainemuodossa. Uusiokäyttö on eri asia kuin uudelleenkäyttö. Uusiokäytössä esine on hylätty jätteeksi ennen sen kierrätystä.

Uusiomateriaali on uusioraaka-aineesta valmistettu materiaali.

Uusioraaka-aine on raaka-aine, joka saadaan hyötyjätteestä. Se on kierrätetystä tekstiilistä mekaanisesti, kemiallisesti tai termisesti jalostettu raaka-aine.

Ammattisanasto

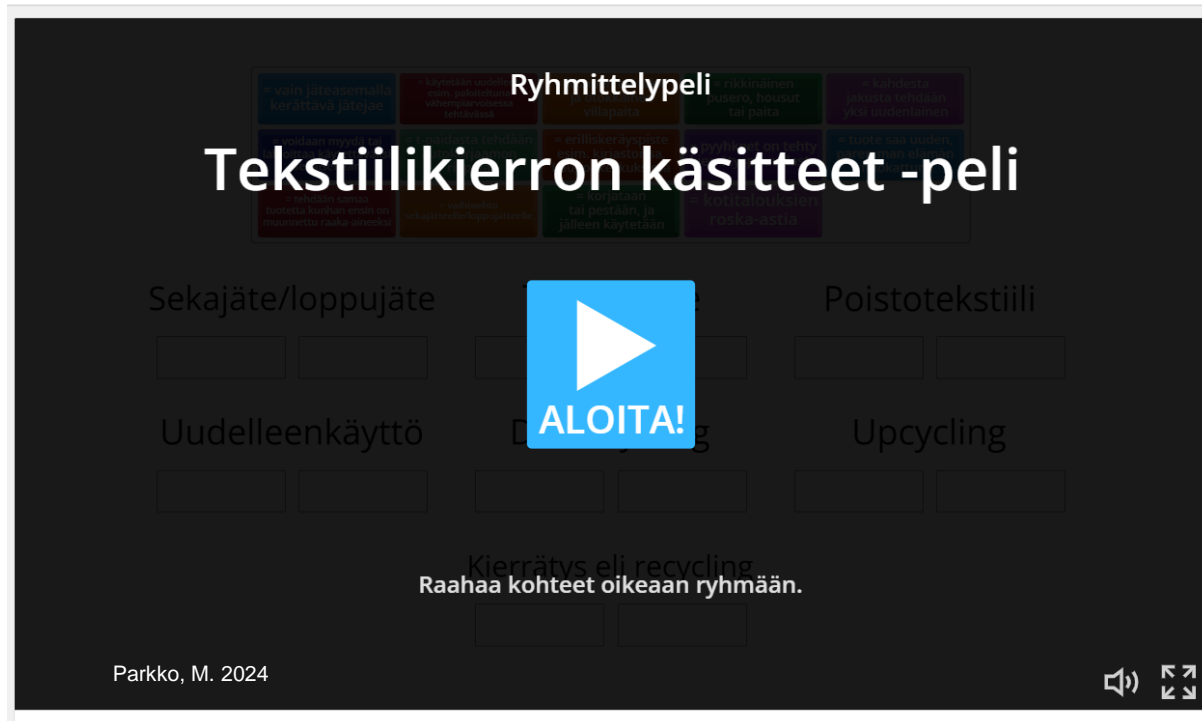
Varaston ylijäämä – myynnin ja jakelun ylijäämä
Viherpesu tarkoittaa sitä, että yritys antaa harhaanjohtavia kestävän kehityksen merkkejä tuotteistaan. EU tulee määrittämään tarkemmin mitkä ovat kestävän kehityksen merkit.

Ylijäämä/Leftover – tuotannon ylijäämä

Zero waste / Nollahukka – Ajatusmalli, jonka keskeisenä näkökulmana on vähentää jätettä ja tavoitella elämäntapaa, joka ei synnytä jätettä. Pyritään kaikkiin keinoin välttämään ylijäämien ja jätteiden syntyä.

Testaa osaamisesi - HELPPO

Pelaa helppoa [KÄSITEPELIÄ](#). Klikkaa Ctrl + linkkiä.

Peli avautuu uuteen välilehteen.

Aloita pelaaminen valitsemalla ALOITA.

Pelaa vetämällä värilliset tekstilaatikot oikeiden käsitteiden kohdalle.

Jokaisen käsitteen alle tulee kaksi tekstilaatikkoa.

Voit korjata valintojasi vetämällä tekstilaatikon takaisin ylös.

Lopuksi tarkista vastaukset painamalla TARKISTA!
Montako sait oikein?

Testaa osaamisesi – VAIKEA PELI

0:01

Downcycling	Materiaalilajittelu
Jatkolajittelu	Trashion
Poistotekstiili	Erilliskeräys
Viherpesu	Etusijajärjestys
Esilajittelu	Neitseellinen materiaali
Tekstiilijäte	Zero waste / Nollahukka
Suljettu kierto	Kierrätys eli recycling
Uusiokäyttö	Uudelleenkäyttö
Hyötyerottelu	Uusioraaka-aine
Kierrätyskuitu	Uusiomateriaali
Ylijäämä / Leftover	Uudelleenvalmistus
Seka-/loppujäte	Upcycling
Avoin kierto	Kierrätysmateriaali

Tekstiiliin liitettyjä osia erotellaan niiden uudelleenkäyttämähdollisuuksien perusteella

Hyödyttömän materiaalin muuntamista uuteen muotoon, jolla on entistä parempi laatu tai suurempi arvo

Jo käytössä olleesta materiaalista kierrätysmenetelmiä hyödyntäen tuotettu uusiokuitu.

Käytöstä poistettua tekstiiliä, joka ei sellaisenaan kelpaa enää uudelleenkäyttöön eikä materiaalikierrätykseen

Uusioraaka-aineesta valmistettu materiaali.

Ennen käyttämätöntä materiaalia, ensiomateriaali

Käytöstä poistetun esineen tai muun hyötyjätteen käyttämistä uudelleen eli kierrättämistä. Useimmiten tämä tapahtuu raaka-ainemuodossa.

Kierrätyskelvotonta loppujätettä

Tekstiilit lajitellaan kuiduttain erilaisiin materiaalijakeisiin

Alaspäin kierrättäminen tarkoittaa kierrätystä siten, että uuden tuotteen arvo on heikompi kuin alkuperäisellä materiaalilla Omistajalleen tarpeetonta tekstiiliä, joka sisältää sekä käyttökelpoiset, uudelleenkäytettävät tekstiilit että käytöstä poistetut tekstiilit.

Uusiokäytetään mitä tahansa materiaalia sillä tavalla, että lopputulos näyttää huippumuodilta.

Alkuperäisestä käytöstään poistettu materiaali, joka muokataan samaan tai uuteen käyttötarkoitukseen sopivaksi materiaaliksi.

Kierrätetystä tekstiilistä mekaanisesti, kemiallisesti tai termisesti jalostettu raaka-aine.

Käytetyn tuotteen tai sen osan käyttämistä uudelleen sellaisenaan uuden tuotteen valmistuksessa

Käytettyjen materiaalien uudelleenkäyttöä uusioraaka-aineena

Pyritään kaikkiin keinoin välttämään ylijäämien ja jätteiden syntyä

Tuotannon ylijäämä

Uudelleenkäyttöön tai materiaalina kierrätettäviä jatkojalostukseen meneviä tekstiilejä.

Tuotantoprosessissa käytettävät ja syntyvät materiaalit pyritään ottamaan talteen ja palauttamaan takaisin prosessiin

Tietyn jättejakeen keräystä erillään ja omanaan muista jätelajeista

Jätehuollon toiminnan tärkeysjärjestystä.

Jo käytetyn, hyväkuntoisen ja puhtaan tuotteen tai sen osan käyttämistä uudelleen sellaisenaan samaan tarkoitukseen, johon se on alun perin suunniteltu

Kierrätystä, jossa alkuperäisestä tuotteesta valmistetaan joku uusi erilainen tuote.

Yritys antaa harhaanjohtavia kestävä kehityksen merkkejä tuotteistaan

Materiaalista erotellaan keräykseen kuulumattomat tekstiilit ja otetaan talteen hyödynnettävät tekstiilit

Submit Answers

Ammattisanasto

Share

Pelaa vaikeampaa [AMMATTISANASTO](#) –peliä
Klikkaa Ctrl + linkkiä.

Peli avautuu uuteen välilehteen.

Aloita pelaaminen valitsemalla ALOITA.

- Pelaa vetämällä värilliset tekstilaatikot oikeiden käsitteiden kohdalle.
- Jokaisen käsitteen alle tulee kaksi tekstilaatikkoa.
- Voit korjata valintojasi vetämällä tekstilaatikon takaisin ylös.

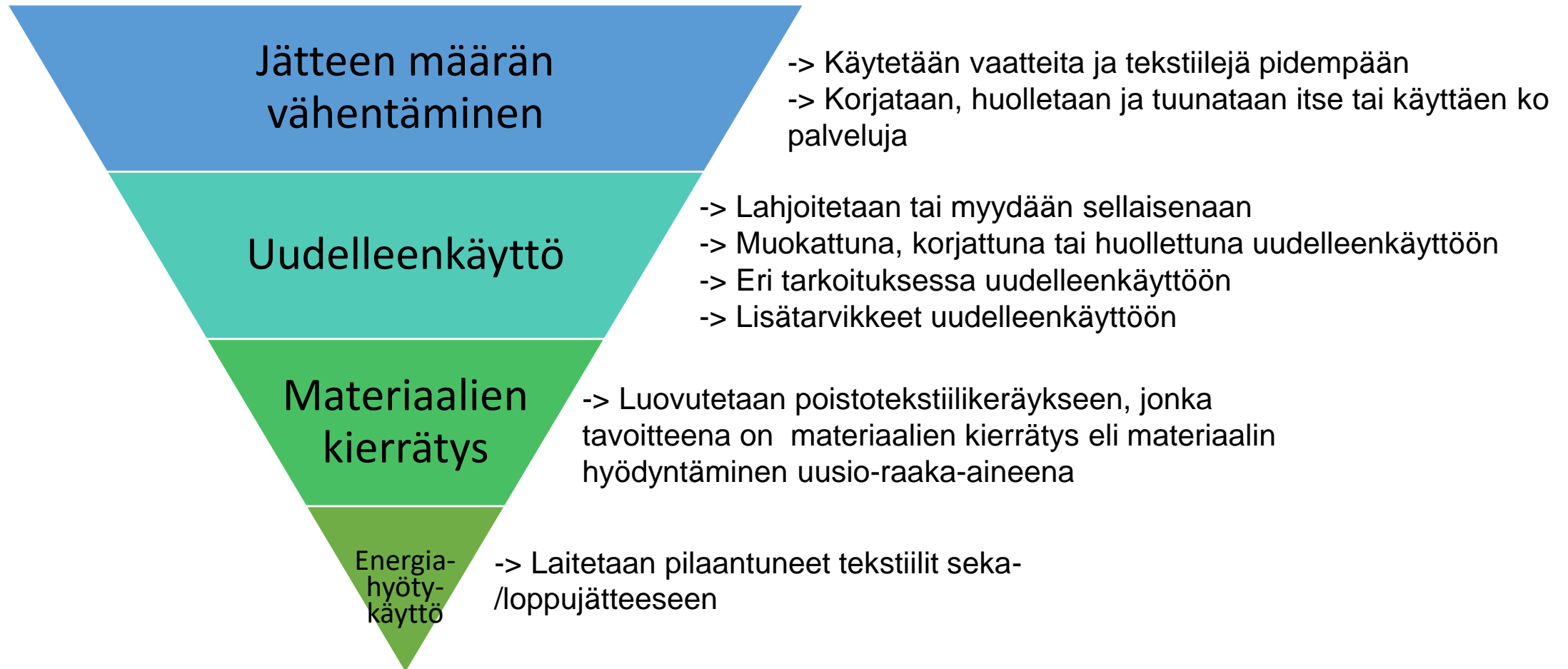
Lopuksi tarkista vastaukset painamalla TARKISTA!

Montako sait oikein?

<https://wordwall.net/resource/80332234>

Tekstiilien lajittelu etusijajärjestyksen ja
laatuvaatimusten mukaan

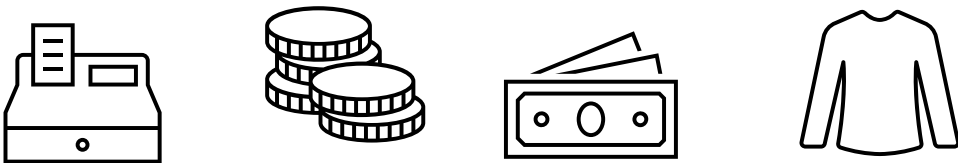
Miten toimitaan etusijajärjestyksen mukaan?

Tekstiilien keräys uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen

Uudelleenkäyttö:

- on liiketoimintaa
- tavoitteena uudelleenkäyttää hyviä käyttökelpoisia vaatteita ja tekstiilejä
- lahjoitukset toimitetaan UFF, FIDA, säätiöt, pelastusarmeija ym keräyspisteisiin
- uudelleenkäyttöön soveltumattomat lajitellaan
  - tukkumyytavaksi edelleen erilaisiin käyttötarkoituksiin koti- tai ulkomaille
  - seka-/loppujätteeseen

Pohdinta. Minkä verran sinun työpaikallasi lajitellaan prosentteina uudelleenkäyttöön, kierrätykseen ja loppujätteeseen?

Materiaalikierrätys:

- kunnallisen jätehuollon ylläpitämää poistotekstiilin keräystä ja tekstiilien lajittelua
- tavoitteena kierrättää tekstiilimateriaalia uusioraaka-aineeksi
  - sellaisia tekstiilejä, jotka eivät sovellu uudelleenkäytettäväksi esim. rikkiäisiä, mutta puhtaita ja kuivia
  - materiaalista valmistetaan uusioraaka-ainetta
- lahjoitukset sisältävät myös uudelleenkäytettäviä tekstiilejä
- keräys, lajittelu ja kuljetus jalostuslaitoksiin aiheuttaa kustannuksia -> toiminnan laajuus vaikuttaa kunnallisiin jätehuoltomaksuihin

Esimerkki. Kymenlaaksossa poistotekstiilikeräyksessä (2023) lajiteltiin etusijajärjestyksen mukaan:

- Uudelleenkäyttöön 24%
- Materiaalikierrätykseen 12%
- Seka-/loppujätteeseen 64% energiana hyödynnettäväksi

Lähde:

Tekstiilit kiertoon Kymenlaaksossa –hanke. [Tekstiilit kiertoon Kymenlaaksossa - Eduko](#)

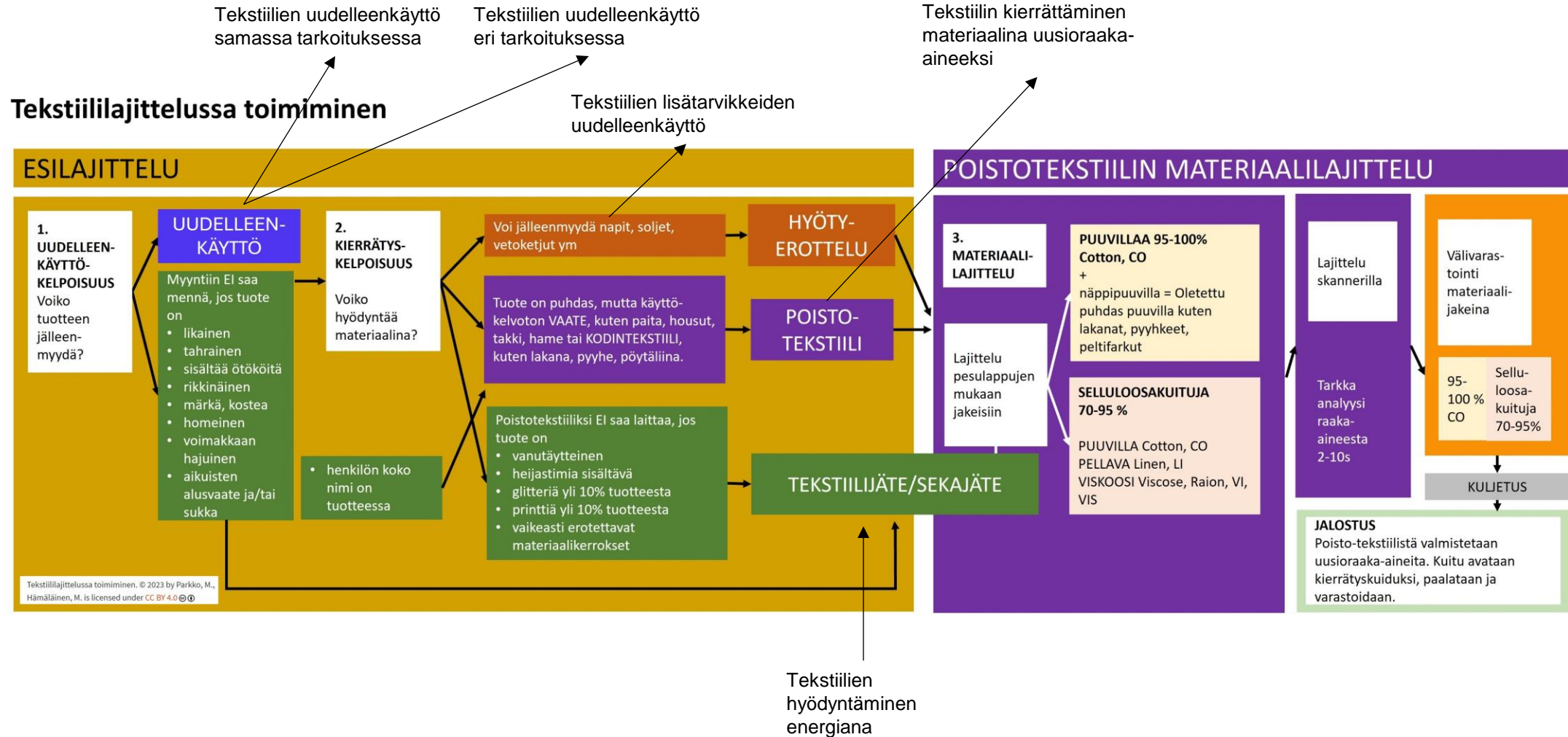
Tekstiilien lajittelu

Tekstiililajittelija lajittelee materiaalivirtaa jakeisiin sekä **etusijajärjestyksen** että **laatuvaatimusten** mukaan riippuen yrityksen/säätön tms. toiminnan laadusta

Etusijajärjestyksen mukaan

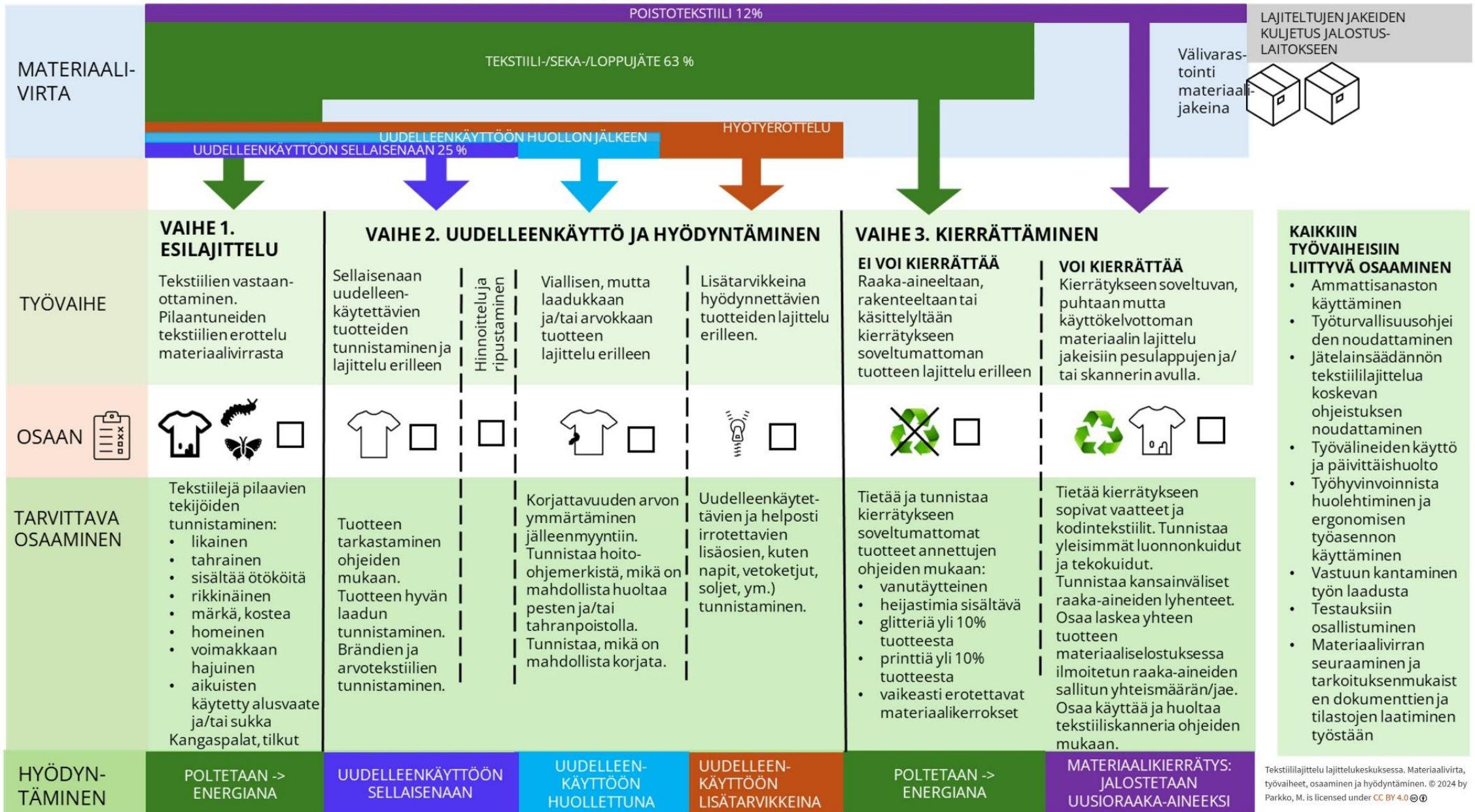
- Uudelleenkäyttöön
Laatuvaatimusten mukaan
  - Liiketoiminnan kriteerit
  - Tuotteen ja sen materiaalin laatu
  - Arvotekstiilit
  - Muoti
  - Ajankohtaisuus
- Kierrätykseen (materiaalikierrätys)
Laatuvaatimusten mukaan
  - Jakeiden materiaalivaatimukset
- Energiana hyödynnettäväksi

Tekstiililajittelu etusijajärjestyksen mukaan lajittelukeskuksissa

Tekstiililajittelu: materiaalivirta, työvaiheet, osaaminen

TEKSTIILILAJITTELU LAJITTELUKESKUKSESSA. (Kymenlaakson tilastot vuodelta 2023)

Esilajittelu/raakalajittelu

Esilajittelu/raakalajittelu on ensimmäinen vaihe, jossa tekstiilit vastaanotetaan ja lajitellaan karkeasti niiden kunnon ja uudelleenkäyttömahdollisuuksien perusteella. Poistetaan pilaantunut ja keräykseen kuulumaton materiaali seka-/loppujätteeseen, jotta jäljelle jäävät tekstiilit voidaan käsitellä tehokkaammin ja laadukkaammin tai

poistetaan pilaantunut ja keräykseen kuulumaton materiaali ja lisäksi erotellaan tekstiilit esimerkiksi uudelleenkäyttökelpoisiin ja materiaalina kierrätettäviin

Tämä vaihe on tärkeä, koska se varmistaa, että varsinaiseen lajitteluun menevät materiaalit ovat laadukkaita ja soveltuvat jatkokäsittelyyn.

Lajittelijan tulee tunnistaa tekstiilejä pilaavat tekijät.

VAIHE 1. ESILAJITTELU

Tekstiilien vastaanottaminen.
Pilaantuneiden tekstiilien erottelu materiaalivirrasta

Tekstiilejä pilaavien tekijöiden tunnistaminen:

- likainen
  - tahrainen
  - sisältää ötoköitä
  - rikkinäinen
  - märkä, kostea
  - homeinen
  - voimakkaan hajuinen
  - aikuisten käytetty alusvaate ja/tai sukka
- Kangaspalat, tilkut

Varsinainen lajittelu/ hienolajittelu/ tuoteryhmälajittelu

Varsinainen lajittelu/ hienolajittelu/tuoteryhmälajittelu

on tarkempi ja yksityiskohtaisempi prosessi, jossa uudelleenkäyttävät ja eri tavoin hyödynnettävät tekstiilit lajitellaan edelleen niiden laadun, arvon, brändien, materiaalien, värien, myyvyyden, muodikkuuden, ajankohtaisuuden ja muiden ominaisuuksien perusteella.

Tavoitteena on lajitella tekstiilit uudelleenkäyttöä ja hyödyntämistä varten mahdollisimman tehokkaasti ja tarkasti.

Lajittelijan tulee osata tarkastaa tuote ohjeiden mukaan, tunnistaa brändit ja arvotekstiilit, ymmärtää korjattavuuden mahdollisuudet ja lisäosien hyödynnettävyys.

Lajittelijan on osattava tarvittaessa hinnoitella tuotteet ja ripustaa/laittaa esille uudelleenkäyttöä varten.

VAIHE 2. UUELLEENKÄYTTÖ JA HYÖDYNTÄMINEN			
Sellaisenaan uudelleenkäyttävien tuotteiden tunnistaminen ja lajittelu erilleen	Hinnoittelu ja ripustaminen	Viallisen, mutta laadukkaan ja/tai arvokkaan tuotteen lajittelu erilleen	Lisätarvikkeina hyödynnettävien tuotteiden lajittelu erilleen.
 ☐	☐	 ☐	 ☐
Tuotteen tarkastaminen ohjeiden mukaan. Tuotteen hyvän laadun tunnistaminen. Brändien ja arvotekstiilien tunnistaminen.		Korjattavuuden arvon ymmärtäminen jälleenmyyntiin. Tunnistaa hoito-ohjemerkestä, mikä on mahdollista huoltaa pesten ja/tai tahrannoistolla. Tunnistaa, mikä on mahdollista korjata.	Uudelleenkäyttävien ja helposti irrotettavien lisäosien, kuten napit, vetoketjut, soljet, ym.) tunnistaminen.

Poistotekstiilin materiaalilajittelu

Materiaalilajittelun tavoitteena on valmistella tekstiilit kierrätystä (materiaalikierrätys) varten mahdollisimman tehokkaasti ja tarkasti.

Lajittelu tehdään tuotelappujen (pesulappujen) ja näppituntuman avulla.

Tässä vaiheessa voidaan käyttää edistyneitä teknologioita, kuten infrapunatunnistusta käyttävä skanneria, joka auttaa tunnistamaan eri tekstiilikuidut ja erottamaan ne toisistaan.

Materiaalilajittelu on tarkka prosessi, jossa tekstiilit lajitellaan niiden tekstiilikuitujen raaka-aineiden perusteella tarkasti määriteltyihin jakeisiin.

Lajittelijan tulee osata kuitujen kansainväliset lyhenteet ja niiden jaottelu luonnollisen ja kemiallisen alkuperän mukaan, tuntea ominaisuuksia ja tunnistaa yleisimmät raaka-aineet näppituntumalla.

Lajittelijan tulee myös tunnistaa materiaalikierrätykseen soveltumattomat tuotteet annettujen ohjeiden mukaan.

VAIHE 3. KIERRÄTTÄMINEN

EI VOI KIERRÄTTÄÄ

Raaka-aineeltaan, rakenteeltaan tai käsittelyltään kierrätykseen soveltumattoman tuotteen lajittelu erilleen

Tietää ja tunnistaa kierrätykseen soveltumattomat tuotteet annettujen ohjeiden mukaan:

- vanutäytteinen
- heijastimia sisältävä
- glitteriä yli 10% tuotteesta
- printtiä yli 10% tuotteesta
- vaikeasti erotettavat materiaalikerrokset

VOI KIERRÄTTÄÄ

Kierrätykseen soveltuvan, puhtaan mutta käyttökelvottoman materiaalin lajittelu jakeisiin pesulappujen ja/ tai skannerin avulla.

Tietää kierrätykseen sopivat vaatteet ja kodintekstiilit. Tunnistaa yleisimmät luonnonkuidut ja tekokuidut. Tunnistaa kansainväliset raaka-aineiden lyhenteet. Osaa laskea yhteen tuotteen materiaaliselostuksessa ilmoitetun raaka-aineiden sallitun yhteismäärän/jae. Osaa käyttää ja huoltaa tekstiiliskanneria ohjeiden mukaan.

Tekstiilien uudelleenkäyttö

Uudelleenkäyttöön sellaisenaan

Kuva. Naisten Manuela Conti
Villakangastakki, koko 36 (Sininen)
Emmy

- tuote hyvälaatuinen ja ehjä
- tuote edustaa tunnettua brändiä
- tuote on arvotekstiili
- voi myydä second hand -palveluissa
- voi lahjoittaa tekstiilikeräyksiin

Uudelleenkäyttöön muokattuna tai eri tarkoituksessa

Kuva Minna Parkko 2024.

Pohdinta. Millaisia muokattuja vaatteita ja tekstiilejä olet kohdannut?

- Tekstiilit saavat uuden elämän uusina tuotteina.
- Hyödytön, hyväkuntoinen materiaali muunnetaan uuteen muotoon, jolla on entistä parempi laatu tai muutoin suurempi arvo.
- Tekstiilistä tehdään uusia tuotteita esimerkiksi yhdistelemällä, leikkaamalla, muokkaamalla, koristelemalla jne.
- Valmistetaan vanhoista farkuista hame tai laukku
- Valmistetaan puuvillaverhoista kesämekko jne

Käy tutustumassa Kongaamon nettisivuihin www.kongaamo.fi, ja erityisesti retrotakkeihin.

Uudelleenkäyttöön korjattuna ja/tai huollettuna

tuote on viallinen, mutta kuitenkin laadukas / arvokas

- korjattuna voidaan laittaa uudelleenkäyttöön
- hoito-ohjemerkin mukaisen pesun / huollon jälkeen voidaan laittaa uudelleenkäyttöön

Pohdinta. Millaisia vaatteita ja tekstiilejä olet korjannut/huoltanut?

Uudelleenkäyttöön lisätarvikkeina

Kuva luotu tekoälyn avulla 2024.

Uudelleenkäyttöön lisätarvikkeina

- lajitellaan erikseen ne tuotteet, joista voi irrottaa lisätarvikkeita ja hyödyntää tuotteiden valmistuksessa
- helposti irrotettavat, hyvälaatuiset ja ehjät kiinnittimet - napit, vetoketjut, soljet, jne
- nauhat, nyörit, koristemateriaalit

Pohdinta. Millaisia lisätarvikkeita olet hyödyntänyt uudelleen?

Osaamisen saavuttaminen

10

Tavoitteena on oppia perusasioita, jotka antavat valmiuksia tekstiililajittelussa toimimiseen. Kuten ammattisanasto sekä eri jakeisiin lajittelua etusijajärjestyksen ja laatuvaatimusten mukaisesti.

Pohdi:

- 1. Miten voisimme lisätä kuluttajien tietotaitoja, jotta tekstiilejä käytettäisiin pidempään, luovutettaisiin uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen?**
- 2. Oletko törmännyt hyviin käytäntöihin jakaa tietoa tekstiilikierrosta tai olisiko sinulla hyvä idea, jonka voisi toteuttaa käytännössä?**

LISÄMATERIAALI – LINKKEJÄ SANASTOIHIN JA OPPAISIIIN

Halutessasi voit tutustua alla oleviin linkkeihin, joista löytyy valmiita termi / käsitepankkeja, esim.:

- [Kiertotaloussanasto selkeyttää kiertotaloutta - Kiertotaloudesta kasvua](#)
- [Poistotekstiilin lajitteluohjeet - Poistotekstiilin kierrätys \(lsjh.fi\)](#)
- Tekstiilikuituopas, Suomen Tekstiili & Muoti ry (STJM): <https://www.stjm.fi/palvelut-ja-tietoa-yrityksille/tekstiilikuituopas/#/>
- Kiertotalouden termit tutuiksi (STJM): <https://www.stjm.fi/palvelut-ja-tietoa-yrityksille/tekstiilien-kiertotalous/kiertotalouden-termit-tutuiksi>
- Telaketjun termipankki: [Termipankki | Telaketju \(turkuamk.fi\)](#)

Tieteen termipankista voi lisäksi hakea määritelmiä eri käsitteille.

- [Termipankki:Etusivu – Tieteen termipankki](#)

Tämän oppimateriaalin laadinnassa oli mukana Minna Parkon lisäksi Heidi Mattila ja Päivi Särkkä-Lehkonen.